

Landskap: Småland. Upptecknat av: Carl Viking
 Härad: Uppvidinge. Adress: Furåkra, ^{nr} Prästgård.
 Socken: Alghult. Berättat av: Susanna Erlandsdotter.
 Uppteckningsår: 1941. Född år 1800. i Alghultsockna.

Uppteckning^{en} gör en saga av mor-
 mor om en flicka, som fått
 Bivannet "Skungan", men blev
 ansider strötking.

Vol: 1.

Sidor: 1. — 12.

1.)
Samma saga om flickan "Askungen",
är liksom f.d. upptecknade saga om
"Vallpojken och jätten", bland mormors
favoritsagor. Jag minnes hur jag som
7-10 års pojke om vinterkvällen
stekte äpplen på gläderna åt mor-
mor, när vi sutta framför den stora
öppna spisen. Mormor lyckte om stek-
ta äpplen, det visste jag, så fick han
sådana och berättade äter och äter,
när han stack på sin strumpa.
Sagan lyder, som följer. — Det var
en gång i världen en bonde, som blev
ätkerman, som många det väl blir. Så
gafte han om sig. Första äktenskapet
hade han 9. bläckrar. Mormor sade
aldrig deras namn, men kunna ju vi
kalla dem t.ex. "Lea och Rakel," för att

2.)
ACC. N:R. M. 7155:2.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

dam skola på manen. I andra äkten-
skapet vart det bunden bestäkt blott
en dotter, som var mycket vacker, hen-
nas moders dag, då den lilla var 3. år.
Hvalvsystarna hatade det älskeliga
barnet. För han frängt sig emellan,
så de en gång måtte dela arvet med
henne. Gudet fick hon äta vid bor-
det, utan han fick litet mat på puf-
kellen sig tillblott. Så fick han sitta
där och påta i askan och roga sig
bäst han gille, därför fick han av
Hvalvsystarna namnet "Askung-
en." När de äldre flickorna fingo
nya kläder, så fick han bära sina
krasiga, och han vart illa runnad
om han tog litet garn till att stop-
pa sina krasiga strumpor med.

3.)

ACC. N.R. M. 7155:3.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Fadren sökte nog mana gott för sin
lilla dotter, men Kalvsyrkrarna fupp-
te "En askunge". Men så snart han
blev så stor, att han dugde till so-
lecta, så fick han diska, koka, bädda,
ge hänsen och rvinen mat och om
samman fick han kensa i "Jospä-
kalannet" (Fotakisäkern) så att väkta
i hemmas unga rygg men de äldre
sykrarna; som påsa in på vår tid,
ville bara vara lata och fina
- Oks! Så fanns då i Landet en
kung, som hadde en son. Sen unge
Prinssee ville ha fästna och gifte
sig; men fann ingen nog vac-
ker flicka i sin omgivning. Kun-
gen beslöt då, att göra ett stort
Gästabud och bjuda alla flickor

4.)
i sitt rike hem till sitt stora slott, så
prinsen måtte få se och välja. Så sän-
de keungen ut häroldar, som reda
landet runt och förkunnade för hä-
serna att dom skulle samlas en dag
i sin konungs slott, för hanst han
ville ibland dem välja sin gemål.
Alla flickor syntade sig så fina dom
när sin förväntade i hopp om att kan-
ske "jag blir den lyckliga. Svän "Åsk-
rungeus" systrar reste till kungabo-
gen; men "Åskrungeus" fick gå därken-
na i sin brariga kjol och ränsa i
trädgårdslunden. Då det var mot afta-
nen kom en liten Åskrungeus gummus
in till henne i trädgården städjande
sig på sin krycka. Den gamla råg
hungrig och fattig ut. "Åskrungeus" följ

5.)
ner några astrakauer från ett präde
och gav åt den gamla och sade "kanste
gamblanor vill ha en smörgås, så ska
jag gå in i köket och breda den." Gum-
man tackade. Men det var inget
vanlig gumma, hon kunde mer
av magiska krafter än någon ann-
de. Så frågade hon "skolungen." "Du
barn, som är så ras och vacker, var-
för är du intet på kungen, Gästhus?"
"Jag fick intet fara dit, ty Rakel &
Lea" äro där, som finga fina klän-
ningar, men jag har blott denna gam-
la trasiga, som vi ser." "Jaså, det är
på det viert, dom äro stygga mot
dig, men det skola dom på skam
för en dag," sade gumman. Så väng-
de hon häppen över börens huvud.

ACC. NR. M. 7155:6.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

(a.)
och uttalade en trollformel och strax
låg framför "Kungens" fötter den vack-
raste silkesklänning som funnits
i världen och därtill pärlor, gyllne
smycken och diamanter. Som höves
en prinsessa. Därtill ett par mycket
små skor av mjukt glas. Ty det har
alltid ansetts vackert att kvinnor
ha små fötter. All denna herrlighe-
ten fick flickan sätta på sig men
de gamla kläderna gämsle han
bland höct i förturshadan. När
så kören kom åter stod där en kung-
lig vagn med kungliga befjänter
och föl vagnen vora spändda 4
grå, vackra hästar. "Kungen" fick
gå in vagnen, men blev tillsagd
att vara åter vid sitt hem litet före

ACC. N^o.R. M. 7155:7.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

kl: 12. på natten för då försvann vä-
de vagn, hästar och den kungliga be-
tjänningen. men de fina kläderna
och alla smyckena får du behålla,
för du är en snäll flicka, som
var god vid mig. glöm ej att du
är här åter litet före 12. i natten, på
de grumman. Gå bär det iväg
till slottet med vindens snabbhet.
När "Bokungen" kom in i slottet, ber-
de alla att han var världens gran-
naste prinsessa, och hennes egna
halvsystrar kände inte "Bokungen"
igen. så fin var han. Prinsen kom
strax in, och han var "fin förfjort"
i den vackra flickan och dansade
ständigt med henne och han märkte
inte hur fort tiden gick förrän

8.)

ACC. N.R. M. 7155:8.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

han fick se att kl: visade halu tolv
på natten. "Jag måste snart resa
hem", sade kunggen. "Sörj litet bad"
prinsen. "Omöjligt", svarade flickan.
"Säg mig ditt namn!" ropade prinsen
efter henne. Men "skunggen" bar upp
och det så han tappade sin ena
ska i slottstrappan. Så steg han
in i den fina vagnen ropades åt
kusken, "kör med vindens hastighet."
Resis, som kl: slag 12. Stod han i
sin lilla vindskammare, och den
vackra skjutsen försvan, som
en lätt dämna, men de vackra
kläderna fick han behålla; men
då gämdde han sorgfälligt på vin-
den och uppsökte de gamla pultor-
na, som han gämt i ladan.

9.)

ACC. NR. M. 7155:9.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Sen gick han in och lade sig att sova
och drömde om sin prins. Från mor-
gonen träffade "Åskungen" sina pytt-
rar; dom berättade om huru fint
det var på den kungliga festen; och
hur roligt dom haft. Där var en prin-
sessa, så fager och fin och prins^{en}
dansade med henne hela förnat-
ten, men sådant förstår intet de
"Åskunge diggja", sade de elaka pytt-
rarna. Men "Åskungen" vände sig bort,
för att dom intet måtte se hur han
rodnade. — Men prins^{en} kitta glas-
skan, som han tappat, och han visst
te att den fagra flickan han dansat
med just bärit sådana skor. Nu
var intet annat att göra för prin-
sen-än att sända ut ridande män

10.)

ACC. N:R. M. 7155:10.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

runt om i hela riket till att prova skan
på alla unga flickor, och när den
funnit den lös, som skan gästade,
så skulle den ofördräjligen föra
den flickan till prinsen, "Ty han
vart krank av älskag efter att ä-
ga den lös, som tappat skan.
Men riket var stort och de unga
flickorna många; så det dröjde
rätt länge innan sändebuden
kamna tillbaka till slottet, men
ingen flicka var dittills funnen,
som hade så mätta fötter att den
kunnet rätta på sig skan. Prins-
en blev både and och ledsen och
sade till sändemännen, "Ni måste
resa ut och söka grundligt; fic-
kan; som burit skan skall finnas

11.)
om jag och skall låta söka till
världens ände, sade Prinsen. Så gi-
vo dem sig åter ut. Det tycktes
vara ett lämlöst sökande. Omni-
der komma dem till det hem
där "Askungen" bodde. Givetvis
provade "Askungen" ryttars skou,
men den kunde intet närmel-
vis sätta foten i den. Så skulle
då sändebuden avlägsna sig, men
varrebleva då "Askungen", som
sysslade med disk vid kökspi-
sen. Även han måste prova skou,
fastän ryttarna väste, "Se där
"Askungen" var intet med präko-
ningens fest." Men se, när han
provade, så passade skou ut-
märkt. Det måste vara fel, han har inga

12.)
ACC. N.R. M. 7155:12.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

fina kläder, som den fina prinsessan
bar på festen. Men "Askungen" gick upp
på vinden och satte på sig den fina
dräkten jämte den glasskå han ägde.
Så var låt paken klar, och sände-
buden förde "Askungen" i triumf
hem till Prinsen, som blev hjär-
tans glad över att återse den flicka,
som hans hjärtas val fallit på.
Den rustades det till ett "Hejdund-
rande bröllop, så det like rej förr
sett i kungariket. Så blev då
"Askungen" Prinsens gemål och efter
koningens död skattning. Se av-
undsjuka ryktasna bleva inbjud-
na till bröllopet, men av harm gick
den ena och dränkte sig och den an-
dra hängde sig. Så slöt mormors
Gaga.